

servabantur, quæ constat institutas esse à Beato Mauro discipulo S. Benedicti, & à Beato Columbano, recedere abnuerunt. Sed nimis diverti, jam redibo. Ad mare sunt Arglas, ubi S. Patricium Ecclesiam fundasse ferunt, & Strangford, quod olim Strandford, portus tutus, ubi fluvius Cohn magno aquarum insultu in mare prorumpit: juxta quod in hac Chersoneso latifundia Comiti Kildariæ Maria Regina pro sua in nobiles munificentia est elargita. Russell, Audlei, Whiri, & qui postremo advenerunt Bagnalli ex genere Anglico inter feros & feroces Hibernicos à majoribus hac in parte quæsitæ non sine periculo strenue propugnant.

Ardes.

Ardes altera Chersonesus è regione jacet tenui alveo è lacu Coin qui ab occidua parte claudit, ut ab Ortum mari, & à Septentrione sinu Knoc-Fergus divisa: brachio inflexo assimiles, quæ satis angusta isthmo ut brachium armæ cæteræ insulæ adjungitur. Solum est ubique perbenignum, nisi ubi in medio per duodecim plus minus passus longitudine protenditur subuvida, & voraginosa planities. Littus viculis satis confitum, olimque habuit monasterium ad sinum de Knoc-Fergus longe celeberrimum eodem vitæ instituto & nomine quo fuit antiquissimum & nominatissimum Angliæ monasterium, prope Cestriam, scilicet Banchor. Ex utro horum Pelagius Hæresiarcha ille prodiit, incertum, dum alii hinc, alii ex illo Britannia prodiisse, nulla subnixi auctoritate contendunt. Certum vero est è Britannia prodiisse tum ex aliis, tum ex hoc in Prosperi Aquitani in ejus impietatem Disticho:

Iprocul insana impietas, artesque malignas

Aufer, & autorem comitare exclusa Britannum.

In vita
Malachia.

Sed de hoc loco audi S. Bernardum. Vir dives & potens locum Banchor Malachia tradidit, ut edificaret ibi Monasterium, vel potius reedificaret. Nempe nobilissimum extiterat ante sub primo patre Congello multa millia monachorum generans, multorum Monasteriorum caput. Locus vere sanctus, secundusque sanctorum, copiosissime fructificans Deo, ita ut unus ex filiis sanctæ illius congregationis nomine Luanus, centum solus monasteriorum fundator extitisse feratur. Quod idcirco dixerim, ut ex hoc uno conjiciat lector, quam ingens fuerit reliqua multitudo. Denique ita Hiberniam Scotiamque repleverunt germina ejus. E quibus ad has nostras Gallicanas partes sanctus Columbanus ascendens, Luxoriense construxit monasterium, factus ibi in gentem magnam. Ajunt tam magnum fuisse, ut succedentibus sibi vicissim choris continuarentur solennia divinorum, ita ut ne momentum quidem diei ac noctis vacaret à laudibus. Hec de antiqua dicta sint Banchoresis monasterii gloria. Hoc olim destructum à piratis, ob insignem dignitatem antiquæ Malachias veluti quandam replantaturus paradisum amplexus est, & quia multa corpora Sanctorum ibi dormirent. Nam, ut taceam illa quæ in pace sepulta sunt, ferunt nongentos simul una die à piratis occisos. Erat quidem ingens

loci illius possessio, sed Malachias solo contentus loco sancto, totas possessiones & terras alteri cessit, siquidem à tempore quo destructum est monasterium, non defuit qui illud teneret cum possessionibus suis. Nam & constituebantur per electionem etiam, & abbates appellabantur, servantes nomine (etsi non re) quod olim extiterat. Cumque suaderent multi non alienare possessiones, sed totum simul retinere sibi, non acquievit paupertatis amator, sed fecit eligi juxta morem, qui eas tenerent, loco, ut prædiximus, retento sibi & suis. Porro, Oratorium intra paucos dies consummatum est de lignis quidem levigatis, sed apte firmiterque contextum, opus Scoticum, pulchrum satis. Postea visum est Malachias debere construi in Banchor Oratorium lapideum, instar illorum quæ aliis regionibus extructa conspexerat. Et cum cœpisset jacere fundamenta, indigenæ quidem mirati sunt, quod in terra illa necdum ejusmodi adificia invenirentur. Vnde quidam exclamavit, O bone vir, quid tibi visum est nostris hanc inducere regionibus novitatem? Scoti sumus, non Galli. Quenam levitas hæc? Quid opus erat opere tam superfluo, tam superbo?

Interius ad lacum est Episcopalis sedes Conerensis, cui præfuit ille S. Malachias Episcopus, sed qualis tam sancto pastori ibi grex fuerit audi Bernardum. Tricesimo ferme ætatis sue anno Malachias consecratus Episcopus introducitur Conereth, hoc enim nomen civitatis. Cum autem cœpisset pro officio suo agere, tunc intellexit homo Dei non ad homines se, sed ad bestias destinatum. Nusquam adhuc tales expertus fuerat in quantacunque barbarie. Nusquam repererat sic protervos ad mores, sic ferales ad ritus, sic ad fidem impios, ad leges barbaros, cervicofos ad disciplinam, spurcos ad vitam. Christiani erant nomine, re Pagani. Non decimas, non primitias dare, non legitima inire conjugia, non facere Confessiones: pœnitentias nec qui peteret, nec qui daret penitus inveniri. Ministri altaris pauci admodum erant. Sed enim quid opus pluribus, ubi ipsa paucitas inter laicos propemodum otiosa vacaret? Non erat quod de suis fructificarent officiis in populo nequam. Nec enim in ecclesiis aut prædicantis vox aut cantantis audiebatur. Quid faceret athleta Domini? Aut cedendum turpiter, aut periculose certandum: sed qui se pastorem & non mercenarium agnoscebat, elegit stare potius quam fugere, paratus animam suam dare pro ovibus, si oportuerit. Et quam omnes lupi, & oves nullæ, stetit in medio luporum pastor intrepidus, omnimodis argumentosus quomodo faceret oves de lupis. Hæc S. Bernardus, & paulo mitiora qui hodie præest Episcopus de suis (ut audio) est prolaturus.

Hanc Ardes Savagii Anglica familia olim occupavit, è quibus ille celebratur qui non minus fortiter quam facete se dixit nolle castro saxeo, sed potius offeo (scilicet suo ipsius corpori) confidere. Postea O Neali illis extorserunt, quibus majestatis læsæ damnatis permisso Elizabethæ Reginæ Thomas Smith Eques auratus, & Reginæ à secretis præclaro ausu, sed infesto fato Coloniam non ita pridem duxit.

Coner Episcopus.

Savage.